Ministerstwo
Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Arkadiusz Myrcha

BK-VII.0520.474.2026
Warszawa, 16 października 2026 r.

Dot. BPS/043-64-1754-MS/26

Pani

Małgorzata Widawa - Błońska

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

uprzejmie przekazuję odpowiedź na oświadczenie złożone 10 września 2026 roku przez Pana Senatora Wadima Tyszkiewicza.

W Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace legislacyjne nad projektem ustawy o zmianie ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (UD227). Projekt został poddany uzgodnieniom międzyresortowym, opiniowaniu i konsultacjom publicznym[1].

W toku prac nad wskazanym projektem był analizowany postulat zgłaszany przez Rzecznika Praw Obywatelskich, dotyczący objęcia zakresem ustawy postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe prowadzonych przez finansowe organy postępowania przygotowawczego.

Należy jednak wskazać, że ustawa o skardze na przewlekłość została skonstruowana jako środek ochrony prawnej odnoszący się do postępowań przygotowawczych prowadzonych lub nadzorowanych przez prokuratora oraz do postępowań sądowych. Przyjęte rozwiązanie pozostaje związane ze szczególną pozycją ustrojową sądów

[1] https://legislacja.gov.pl/projekt/12398502

i prokuratury oraz ograniczonym zakresem oddziaływania środków nadzorczych na sposób wykonywania przez te organy ich ustawowych kompetencji. W szczególności działalność orzecznicza sądów objęta jest konstytucyjną zasadą niezawisłości sędziowskiej.

Rozszerzenie zakresu zastosowania ustawy na postępowania prowadzone przez finansowe organy postępowania przygotowawczego, które nie są prowadzone ani nadzorowane przez prokuratora, oznaczałoby odejście od dotychczasowych założeń systemowych tej regulacji.

Odmiennie kształtuje się bowiem pozycja ustrojowa finansowych organów postępowania przygotowawczego funkcjonujących w ramach hierarchicznej struktury Krajowej Administracji Skarbowej i podlegających bieżącemu nadzorowi służbowemu oraz organizacyjnemu. Wobec tych organów istnieją liczne instrumenty służące zapewnieniu sprawności prowadzonych postępowań, w tym środki nadzoru i kontroli, możliwość wydawania poleceń służbowych, mechanizmy oceny pracy oraz odpowiedzialność pracownicza i dyscyplinarna, a także rozwiązania organizacyjne służące monitorowaniu terminowości prowadzonych postępowań i realizacji czynności procesowych.

W obecnym stanie prawnym jedynie w niektórych przypadkach przedmiotowe postępowania podlegają nadzorowi prokuratorskiemu. Zgodnie z art. 151c ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2025 r. poz. 633, dalej k.k.s.) śledztwo prowadzone przez finansowy organ postępowania przygotowawczego nadzoruje prokurator. Prokurator sprawuje także nadzór nad dochodzeniem w sprawie o przestępstwo skarbowe prowadzonym przez ww. organ, gdy zachodzą okoliczności określone w art. 79 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 490, dalej k.p.k.) oraz w wypadku, o którym mowa w art. 122 § 2 zdanie drugie, a także gdy obejmie on je swym nadzorem z uwagi na wagę lub zawiłość sprawy. W sprawach o wykroczenia skarbowe sprawuje on taki nadzór jedynie w razie objęcia go nim w wypadku określonym w art. 122 § 2 zdanie trzecie. W pozostałych

przypadkach nadzór nad dochodzeniem prowadzonym przez organ wskazany w §1 sprawuje organ nadrzędny nad tym organem.

A contrario w pozostałych przypadkach dochodzeń nadzór nad postępowaniem prowadzonym przez finansowy organ postępowania przygotowawczego sprawuje organ nadrzędny nad tym organem.

Przedłużenie przez właściwego prokuratora, na podstawie art. 153 § 1 zdanie trzecie k.k.s., na okres powyżej 6 miesięcy, dochodzenia w sprawie o przestępstwo skarbowe, prowadzonego przez finansowy organ postępowania przygotowawczego i nadzorowanego przez organ nadrzędny nad tym organem, oznacza objęcie przez prokuratora nadzorem tego dochodzenia, obligując go do realizowania swoich uprawnień płynących z art. 298 § 1 i art. 326 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.

Dopiero z chwilą takiego przedłużenia można mówić o spełnieniu się, przewidzianego w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, wymogu co najmniej nadzorowania przez prokuratora takiego dochodzenia, jako warunku dopuszczalności skargi na przewlekłość postępowania, jeżeli przewlekłość ta zaistnieje w czasie sprawowania takiego nadzoru.

Jak wynika z powyższej analizy, postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe prowadzone przez finansowe organy postępowania przygotowawczego, które w drodze wyjątku objęte są nadzorem prokuratora i podlegają przedłużeniu na okres powyżej 6 miesięcy, są już objęte zakresem skargi na przewlekłość. Z tych względów skarga na przewlekłość jako mechanizm ogólny, powinna zasadniczo pozostać środkiem prawnym właściwym dla postępowań sądowych oraz postępowań przygotowawczych prowadzonych lub nadzorowanych przez prokuratora, natomiast sprawność pozostałych postępowań może być zapewniana przy wykorzystaniu innych instrumentów prawnych.

W konsekwencji, z wyżej wskazanych przyczyn, na obecnym etapie nie są prowadzone prace legislacyjne zmierzające do rozszerzenia zakresu zastosowania ustawy o skardze na przewlekłość na postępowania przygotowawcze w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe prowadzone przez finansowe organy postępowania przygotowawczego, które nie są prowadzone ani nadzorowane przez prokuratora.

Z wyrazami szacunku
Arkadiusz Myrcha
Sekretarz Stanu
/podpisano elektronicznie/